

PARTS:

Apel·lant : Sr. ICF

Procurador : Sr. ACR

Advocat : Sra. JSH

Apel·lat : Sr. JJSNG i A SAU

Procurador : Sra. CSM

Advocat : Sra. CLL

Apel·lat : Sra. CSLDO

SENTÈNCIA 057-2020

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President : Sr. ALBERT ANDRÉS PEREIRA

Magistrats: Sr. VINCENT ANIÈRE

Sr. CARLES CRUZ MORATONES

Andorra la Vella, el 22 de juny del 2020.

En nom del Poble Andorrà.-

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra ha vist el recurs d'apel·lació a les actuacions més amunt referenciades.

En la tramitació d'aquestes actuacions han estat observades les prescripcions legals, i ha estat ponent el magistrat **Sr. ALBERT ANDRÉS PEREIRA**, el qual expressa el parer del Tribunal.

ANTECEDENTS DE FET

Primer.- En data 22-01-2019, el Tribunal de Batlles va dictar sentència amb la següent decisió:

“Primer.- Desestimar en tots els seus extrems la demanda presentada per la representació processal del Sr. ICF contra el Sr. JJSNG i la societat A SAU, absolent-los de quantes pretensions en llur contra es formulaven.

*Segon.- Estimar majoritàriament la demanda formulada per la representació processal del Sr. ICF contra la Sra. CSLDO, i condemnar a aquesta darrera a pagar a la part actora **el 60%** de la suma de **105.500** en concepte d'incapacitat parcial permanent, de pretium doloris, perjudici estètic, perjudici de lleure i despeses mèdiques futures, juntament amb els interessos legals devengats des de la data de la fermesa de la present resolució judicial, en mèrits del principi in illiquidis non fit mora.*

Tercer.- Imposar les costes ocasionades arran de la tramitació del present litigi a la part agent respecte d'aquelles despeses suportades pel Sr. JJSNG i la societat A SAU, incloses aquelles derivades de la intervenció d'advocat i de procurador, a acreditar en període d'execució de sentència.

I imposar en un 60% a la part codefenent, Sra. CSLDO, les costes ocasionades a la part agent arran de la tramitació del present litigi, incloses aquelles derivades de la intervenció d'advocat, de procurador i de perit (informe de la Dra. S), a acreditar en període d'execució de sentència.”

Segon.- Contra l'esmentada resolució el Sr. ICF va interposar recurs d'apel·lació, i en virtut dels arguments exposats en el seu escrit de conclusions de data 11-06-2019, sol·licità que es procedeixi a la pràctica

de les proves sol·licitades consistent en set testificals que no s'havien realitzat en primera instància, donant-se trasllat del seu resultat una volta practicades a fi que pugui novament efectuar el tràmit de conclusions.

En altressí primer, demana que en cas que no es dugui a terme la pràctica de les testificals, es revoqui la sentència recaiguda en primera instància i s'acordi la responsabilitat civil solidària de la Sra. CSLDO, el Sr. JJSNG i la societat mercantil andorrana A, SAU, sense haver de fer cap compensació de culpes; fixant-se la responsabilitat civil en l'import de 187.360,22 euros més els interessos legals a comptar de la data de contesta, així com la totalitat de les costes judicials, incloent els honoraris d'advocat i procurador de primera i segona instància, quantitat que es podria veure majorada per les despeses futures derivades de l'accident.

En altressí segon, en cas que es consideri que existeix una concurrència de culpes demana que sigui en un 80% de responsabilitat per la Sra. CSLDO i en un 20% del seu representat, sense perjudici de la responsabilitat solidària del Sr. JJSNG i la societat A, SAU.

Tercer.- En data 11-07-2019 la representació processal del Sr. JJSNG i de la societat A, SAU presenta el seu escrit de contesta a les conclusions demanant que es confirmi íntegrament la Sentència dictada en data 22-01-2019 i s'imposi les costes processals de segona instància a la part recurrent, inclosos els honoraris d'advocat i procurador.

En data 02-10-2019 s'emplaçà personalment per diligència estesa de la secretària judicial a la Sra. CSLDO a fi que en el termini de tretze dies hàbils porti el seu escrit de contesta a les conclusions; no obstant en el termini establert no presenta cap escrit tot i precisant per diligència de data 20-11-2019 que no desitja celebrar el tràmit de vista oral.

Quart.- Per Aute d'aquesta Sala de data 03-02-2020, es decideix com segueix :

“Primer.- No donar lloc a les pretensions probatòries adduïdes per la representació processal del Sr. ICF en aquesta alçada.”

FONAMENTS DE DRET

PRIMER.- Es sol·licita en aquest procés que es declari l'existència d'una responsabilitat patrimonial dels demandats com a conseqüència d'un accident laboral que va produir diverses lesions a l'agent i que va determinar finalment l'amputació infracondílea de la seva cama dreta.

L'accident va tenir lloc quan el demandant va demanar a una altra treballadora, la Sra. CSLDO, que utilitzés el toro mecànic que hi havia al magatzem on prestaven serveis, per tal d'agafar un palet de gènere. La Sra. CSLDO, que no coneixia el funcionament de la màquina, va fer marxa enrere enlloc de endavant, i va atropellar l'agent, que va patir les lesions abans esmentades.

La pretensió que exercita el recurrent ha estat desestimada per la sentència d'instància, la qual considera que està vinculada per un anterior pronunciament de la jurisdicció penal, en el marc de les diligències prèvies que es van seguir per aquests mateixos fets. Segons l'aute de la Secció d'Instrucció de la Batllia, l'estat del magatzem i la suposada manca de mesures de seguretat no havien intervingut en la producció de l'accident. En conseqüència, la sentència ara apel·lada ha conclòs que hi ha una concurrència de culpes en aquest resultat lesiu, de les que resulta la responsabilitat de la Sra. CSLDO, en un 60%, pel fet d'haver conduït el carretó elevador sense tenir els coneixements mínims imprescindibles i fora de les seves funcions habituals, així com del propi perjudicat, en l'altre 40%, el qual, tot i ser coneixedor d'aquestes circumstàncies, va indicar a la Sra. CSLDO que utilitzés el toro mecànic.

La part apel·lant planteja en el seu recurs les següents qüestions: a) no es va procedir a la pràctica d'algunes de les proves testificals proposades i, a més, hi ha hagut una defectuosa valoració de la prova respecte d'altres testimonis que van ser objecte de rebuig per part de l'agent; b) l'accident es va produir com a conseqüència d'una multiplicitat de causes, entre les quals s'han d'incloure l'estat del magatzem, la manca de formació en matèria de riscos laborals i el no lliurament de material de protecció, així com també s'han de tenir en compte les circumstàncies en què es va traslladar el treballador a l'hospital; totes les quals posen de relleu la responsabilitat del director de l'hipermercat i de l'empresa; c) no es pot apreciar cap culpa per part del treballador accidentat i, en tot cas, aquesta no s'hauria de ponderar en més d'un 20%; i d) es discuteix finalment l'import de les indemnitzacions que ha fixat la sentència per diversos conceptes.

SEGON.- Pel que fa al primer dels indicats motius d'impugnació, l'aute d'aquesta Sala de 3 de febrer de 2020 ja va decidir que no era procedent la pràctica de les proves proposades pel recurrent en aquesta instància.

Encara que el recurrent afirma que la Batllia no va resoldre sobre l'admissibilitat o no de les proves proposades per ell, l'examen de les actuacions obliga a desestimar aquesta al·legació, ja que, com consta als folis 413 i 414 i es va dir en l'aute de 3 de febrer de 2020, el Tribunal *a quo* va declarar impracticable la declaració testifical de la Sra. MR i innecessàries les altres declaracions a què es refereix l'agent.

Cal tenir en compte que es va proposar la testifical de vuit persones per contestar les mateixes quatre preguntes –a més de les generals de la llei- (foli 270 de les actuacions), de manera que la Batllia va poder considerar raonablement que eren suficients les declaracions d'una part d'aquests testimonis. D'altra banda, cal tenir també en compte el contingut de la

declaració del Sr. DS, segons la qual l'agent hauria ofert a diversos treballadors una compensació econòmica si declaraven a favor seu, cosa que obliga a extremar la prudència en la valoració de la prova testifical.

En darrer terme, no es pot oblidar que la *ratio decidendi* de la sentència apel·lada la constitueix el pronunciament previ de la jurisdicció penal i els seus efectes vinculants en aquest procés, que constitueix una qüestió eminentment jurídica. Des d'aquest punt de vista, es referma el caràcter innecessari de la prova testifical proposada pel recurrent.

TERCER.- S'han de desestimar igualment les al·legacions de la part apel·lant sobre la valoració de la prova, en funció del rebuig d'alguns testimonis que va formular en la instància el recurrent.

En primer lloc, és improcedent el rebuig d'un testimoni, el Sr. DS, que va ser també proposat pel propi apel·lant. Com és obvi, ningú pot rebutjar uns dels testimonis que ell mateix ha proposat, ja que això suposa en definitiva anar contra els actes propis de la part.

D'altra banda, es planteja el rebuig de la declaració de fins a tres persones que van declarar en el marc de les diligències prèvies seguides en via penal per aquests mateixos fets. Ara bé, aquestes diligències van ser unides a aquestes actuacions per corda fluixa, de manera que no tenen el valor de prova testifical, sinó documental, i no són aplicables les normes sobre rebuig de testimonis.

A més, aquest rebuig té encara menys sentit, quan es refereix als Srs. JJSNG i CSLDO, que són part en aquest procés i en cap cas han actuat com a testimonis, sinó com a investigats en el seu moment en la causa penal.

QUART.- Sobre el fons de la qüestió litigiosa, ja s'ha dit que la sentència apel·lada parteix de la vinculació que existeix respecte del previ pronunciament de la jurisdicció penal.

Sobre aquesta qüestió, la sentència d'aquesta Sala de 23 de juliol de 2009 (TSJC-061/09) va declarar que:

“És cert que fins fa poc temps, aquesta Sala considerava que la jurisdicció civil no resta vinculada per una sentència penal absolutòria, a menys que aquesta declarés la inexistència del fet enjudiciat, i que ni tant sols la vincula la valoració dels fets declarats provats penalment. Nogensmenys, la jurisprudència més recent del Tribunal Constitucional, adoptant els criteris no només negatius o preclusius, sinó positius o prejudicial de la cosa jutjada penal reconeguts pel Tribunal Constitucional espanyol, va invalidar la jurisprudència fins a llavors seguida per la Sala civil d'aquest Tribunal Superior, i va posar per principi que seria contrari al bon sentit que dues sentències referents al mateix afer i entre els mateixos litigants puguin contenir sobre qüestions fonamentals del litigi, afirmacions radicalment contradictòries”.

En aquest sentit, la sentència del Tribunal Constitucional de 12 de març de 2008 (causa 2007-36-RE) afirma que:

“La interpretació doctrinal que s'ha anat fent de la cosa jutjada penal és coneguda. Així, mentre que la doctrina clàssica ha reconegut que la cosa jutjada penal només tenia efectes negatius o preclusius en contra del que succeeix amb els efectes positius de la cosa jutjada civil, una interpretació més recent, avalada per la jurisprudència constitucional comparada, (concretament en reiterades resolucions del Tribunal Constitucional espanyol) reconeix de fet l'efecte no només negatiu o preclusiu, sinó positiu o prejudicial de la cosa jutjada penal de manera que allò que ella ha establert vincula resolucions posteriors dels tribunals.

(...)

D'altra banda, si com aquest Tribunal va declarar en la sentència del 7 de setembre del 2007, recaiguda en la causa 2007-11-RE seria absurd 'que uns mateixos fets, considerats pel mateix Tribunal, en relació amb el mateix acusat, puguin ser qualificats i jutjats de manera radicalment diferent', no seria menys contrari al bon sentit que dues sentències referents al mateix afer i entre els

mateixos litigants puguin contenir, sobre qüestions fonamentals del litigi, afirmacions radicalment contradictòries. Arribaríem a aquest resultat si en aquest cas o en d'altres de similars, la cosa jutjada penal fos exclusivament preclusiva o excloent i no també prejudicial”.

Per la seva part, la sentència d'aquesta Sala de 9 de juny de 2015 (TSJC-0000024/2015) declara que:

“Quant a l'autoritat de la cosa jutjada, s'ha de recordar que té dos aspectes, un és negatiu puix impedeix que un mateix procés es torni a fer entre unes mateixes parts, i l'altre és positiu o prejudicial, fent que el contingut de la sentència ferma vincula als tribunals que coneixen de plets posteriors respecte dels que el primer resulta prejudicial, de manera que han d'adoptar aquell contingut com a fet no qüestionable a l'hora de dictar sentència. Si bé, aquest efecte de cosa jutjada en el seu aspecte positiu, també està sotmès a certes condicions, i que no es pot posar una part en posició d'indefensió pel fet de frustrar-la de la possibilitat de discutir els fets i les proves invocats en contra d'ella, aquesta realitat no impedeix que els elements d'un procés passat, i que guarda certa connexitat amb el nou procés, estiguin integrats al nou procediment”.

CINQUÈ.- Aplicant aquests mateixos criteris en el present supòsit, s'ha de concloure que els pronunciaments de la jurisdicció penal, recaiguts en el marc de les diligències prèvies seguides per aquests mateixos fets, són condicionants de la resolució d'aquest procés, en la mesura en què descarten l'existència d'una relació de causalitat entre l'actuació de l'empresa i del seu director i la producció de l'accident.

Com diu l'aute de la Secció d'Instrucció de la Batllia de 2 de maig de 2018 (foli 290 de les diligències prèvies):

“En la present causa i de les diligències practicades que obren en autes, se'n desprèn que la causa directa de l'accident va ser la conducció per part de CSLDO del toro, malgrat no tenir cap tipus de coneixement i/o experiència en la conducció d'aquest tipus de giny, actuació que va portar a terme a petició del propi querellant i perjudicat, ICF, essent aquest darrer coneixedor que CSLDO no tenia cap mena d'experiència ni coneixements de conducció del referit toro”.

“En el cas d’utes, no ha quedat acreditat que l’empresa no facilités els mitjans necessaris perquè el perjudicat ICF no patís cap accident laboral, doncs fou el propi querellant que indicà CSLDO que utilitzés el toro mecànic, sense la formació i l’experiència necessaris per a fer-ho, tot i ser coneixedor, i ha quedat també demostrat que l’estat del magatzem i la suposada manca de mesures de seguretat al·legades en la querella no han intervingut en la producció de l’accident”.

En conseqüència, es conclou que l’accident va tenir lloc per la imprudència concurrent del Sr. ICF i de la Sra. CSLDO, sense que es pugui atribuir cap responsabilitat al Sr. JJSNG i a l’empresa.

SISÈ.- A més d’aquestes conclusions de la jurisdicció penal, en cap cas es podria considerar compromesa la responsabilitat civil dels darrers. Com resurt de la sentència d’aquesta Sala de 31 de gener de 2014 (TSJC-152/2013):

“Que sigui en el marc de la responsabilitat extra contractual (en la qual s’ha d’establir la manca de diligència o la negligència, fins i tot mínima) o en el marc de la culpa contractual (en la qual s’ha d’establir que la contrapart va ser negligent o no va fer tot el necessari possible per a que no ocorri l’accident), el punt cabdal del present plet és de determinar si existeix per part de l’hotel (...) una culpa que hagi determinat la producció de l’accident”.

En el supòsit que ara s’examina, el contingut de les actuacions no permet apreciar una culpa o negligència imputable al Sr. JJSNG o a l’empresa.

En aquest sentit, és concloent l’informe de la Inspecció de treball (foli 165 de les actuacions), el qual afirma que:

“Cal remarcar que l’empresa a priori en cap moment tenia la intenció de que la Sra. CSLDO hagués de conduir el toro elevador del magatzem. Les tasques encomanades i per les quals se la va contractar en cap cas suposaven que havia d’aprendre a conduir el toro elevador. De fet, l’accident es produí quan es trobaven sols la testimoni i el treballador accidentat i no hi havia cap responsable al magatzem.

Per tant, tot indica que l'organització que es volia emprar, a saber que la testimoni de l'accident conduís el toro elevador, no fou ideada ni ordenada per l'empresa, que vist que es va realitzar en hores en les que els responsables estaven absents, no podien estar al corrent d'aquesta circumstància. Difícilment es pot demanar a l'empresa de controlar actituds i decisions espontànies i imprevisibles.

És el motiu pel qual no es constatà de manera fefaent l'incompliment de les mesures preventives exigibles i per tant no es va considerar oportú proposar cap tipus de sanció”.

Per tot això, com conclou la sentència apel·lada, s'ha de considerar que l'accident es va produir per una doble conducta imprudent. Per una part, la de la Sra. CSLDO, la qual, malgrat desconèixer el funcionament del toro mecànic i tenir encomanades altres funcions, va acceptar conduir-lo, amb tant poca destresa que va acabar atropellant el perjudicat, i d'altra banda, la del propi recurrent, el qual, tot i ser conscient de la falta de perícia d'aquella treballadora, la va posar al comandament de la màquina, amb el fatal resultat que es va produir. En aquestes circumstàncies, no es pot considerar que l'estat del magatzem hagués sigut una causa eficient de l'accident, ni que el desplaçament del treballador a l'hospital en vehicle particular hagués agreujat de cap manera les seves lesions.

En conseqüència, s'ha de confirmar la sentència apel·lada, en la mesura en què ha apreciat una culpa concurrent valorable en un 60% per la Sra. CSLDO i en un 40% per al recurrent.

SETÈ.- Respecte de les indemnitzacions que fixa la sentència de la Batllia, cal examinar separatament cadascun dels seus apartats:

a) La IPP ha estat valorada en un 45%, i el perjudici estètic en 5/7, segons l'informe pericial, conceptes pels quals s'ha establert una indemnització de 75.000 i 8.500 euros, respectivament, que resulta plenament ajustada a dret, sense que procedeixi substituir el criteri de la Batllia pel del recurrent.

b) Quant a la repercussió laboral, tal com ha considerat la sentència apel·lada, aquest és un concepte que s'ha de considerar inclòs en el capítol d'IPP, que compensa el grau d'incapacitat professional derivat de l'accident, de manera que no procedeix indemnitzar-lo separatament.

c) Pel que fa al perjudici moral i lesions psíquiques, no es troben contemplades en l'informe pericial i, a més, com afirma la sentència apel·lada, s'haurien de considerar inclosos en l'apartat de *pretium doloris* i en la IPP, i no procedeix una nova indemnització per aquest concepte.

d) L'informe pericial forma part de les despeses del procés, i de fet ha estat inclòs expressament en la condemna en costes de la primera instància, de manera que no constitueix una despesa indemnitzable de forma separada. D'altra banda, quant a les despeses de desplaçament, no consta degudament acreditada la seva vinculació amb el procés, com diu la sentència impugnada.

e) Finalment, quant a l'import de les pròtesis i equipaments que reclama l'apel·lant, la sentència de la Batllia no ha considerat que es tracti d'una despesa suficientment acreditada en aquest moment, però ha deferit la seva reclamació a la fase d'execució de sentència, així com la relativa a les despeses futures. No existeix, doncs, un perjudici per al recurrent que justifiqui la interposició del recurs sobre aquest punt.

Per tot això, procedeix desestimar el recurs d'apel·lació i confirmar íntegrament la sentència impugnada.

VUITÈ.- En haver-se desestimat el recurs, procedeix imposar a l'apel·lant les costes causades en aquesta instància, en aplicació de la constitució de l'emperador Zenó (Codi 7, 51, 5).

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, ha pres la següent

DECISIÓ

Desestimar el recurs d'apel·lació que interposa el Sr. ICF contra la sentència dictada el 22 de gener de 2019 per la Secció Civil del Tribunal de Batlles, la qual es confirma en els seus propis termes, amb imposició al recurrent de les costes causades en aquesta instància, inclosos honoraris d'advocat i procurador.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-